

Raahen kaupungin jätehuollon järjestäminen

Rakennetun ympäristön lautakunta 12.02.2025 § 25

Valmistelija ympäristöinsinööri Aino Alatalo

Raahen jätehuollon järjestämistä tulee arvioida uudelleen, koska edellisten päätösten jälkeen mm. jätelaki on muuttunut ja tuonut lisää vastuita kunnalle esim. tekstiilijätteen keräyksen järjestäminen sekä bio- ja pakkausjätteen kuljetusjärjestelmän siirtyminen kunnan vastuulle. Jätehuollon toimivan järjestämisen vuoksi on tarpeellista tarkastella eri vaihtoehtoja ja niiden tarjoamia mahdollisuuksia.

EU:sta on Suomen lainsäädäntöön tullut ns. ensisijajärjestys (jätelaki 8 §), jonka mukaan on 1) vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta, 2) uudelleenkäytettävä jäte, 3) kierrätettävä jäte materiaalina, 4) hyödynnettävä energiana ja 5) loppukäsiteltävä (eli kaatopaikka on vasta viimeinen vaihtoehto). Lisäksi EU:n kierrätystavoitteiden saavuttaminen vaatii huomattavaa toiminnan kehittämistä. Jäteasetuksen mukaan yhdyskuntajätteestä onkin vuoteen 2035 mennessä kierrätettävä 65 prosenttia. Tällä hetkellä koko Suomessa ollaan vielä kaukana tuosta tavoitteesta, koska jätteen polttoa ei lasketa kierrättämiseksi.

Nykytilanteessa Rakennetun ympäristön lautakunta vastaa Raahessa jätehuollon järjestämisestä ja toimii jätehuoltoviranomaisena. Raahen kaupungilla on oma jätetaksa ja jätehuoltomääräykset sekä rekisterit ml. kompostirekisteri. Kaupunki vastaa jäteaseman toiminnasta ja siirtokuormauksesta. Raahessa kaikki yhdyskuntajätteet otetaan vastaan Kiiluntien jäteasemalle lukuun ottamatta bio- ja pakkausjätteitä.

Raahen kaupunki on liittynyt 2016 osakkaaksi ns. ulkojäsenenä Oulun jätehuolto Oy:öön, joka on sittemmin muuttunut Kiertokaari Oy:ksi. Kiertokaari Oy on kuntien omistama jäteyhtiö, josta Raahen omistaa 2,6 %. Ulkojäsenenä Raahen kaupunki toimittaa yhdyskuntajätteet Kiertokaarelle käsiteltäväksi, mutta vastaa muutoin itse jätehuollon järjestämisestä. Jätteistä maksetaan Kiertokaaren taksan mukainen vastaanottohinta sekä kuljetus Ouluun. Lisäksi osa jätehuollon järjestämisen tehtävistä on annettu Kiertokaari Oy:n hoidettavaksi, kuten bio- ja pakkausjätteiden kuljetuksien sekä kaupungin omien kiinteistöjen jätekuljetuksen järjestäminen.

Nykytilanteen sopimukset Kiertokaaren kanssa eivät ole ajan tasalla. Toiminnan kehittäminen on hankalaa epäselvän sopimustilanteen vuoksi,

mutta tarvetta olisi esimerkiksi investoida biojätteen siirtokuormausasemaan ja lisätä lajiteltavien jättejakeiden määrää.

Vaihtoehtoja Raahen jätehuollon järjestämiseksi on useita:

1. Jatketaan jätehuollon järjestämistä omana toimintana nykyisellä tavalla Kiertokaaren osakkaana.

Toimintamalli vaatii kaupungille omia työntekijöitä jätehuollon järjestämiseksi ja viranomaisyön hoitamiseksi. Nykyisillä resursseilla esimerkiksi ei ole mahdollista järjestää bio- ja pakkausjätteen kuljetuksia kaupungin omana työnä. Kaupunki omistaa jäteaseman rakenteet ja vastaa uusista investoinneista itse. Sopimustilanne ja vastuut tulisi selventää.

2. Jatketaan jätehuollon järjestämistä omana toimintana, mutta vaihdetaan yhteistyökumppania.

Toimintatapa vaatii resurssien lisäämistä kaupungille ja useita avoimia kilpailutuksia. Tässä tilanteessa kaupungin pitäisi itse kilpailuttaa kaikkien jättejakeiden vastaanottopaikat sekä kuljetukset ja kilpailutuksiin sisältyy aina epävarmuus hinnoista. Myös bio- ja pakkausjätteen kuljetukset pitäisi kilpailuttaa kaupungin toimesta sekä hoitaa tähän liittyvä asukkaiden sopimushallinta ja laskutukset. Tässä vaihtoehdossa kaupunki itse omistaisi kaiken ja päättäisi kaikesta jätehuoltoon liittyvästä.

3. Liitytään täysjäseneksi kuntien omistamaan jäteyhtiöön. Ensisijaisina vaihtoehtoina ovat Kiertokaari tai Vestia.

Kyseisessä toimintamallissa jätehuoltoviranomaisen tehtävät siirtyisivät kuntien yhteiselle jätelautakunnalle ja toiminnan operatiivinen järjestäminen ja kehittäminen jäteyhtiölle. Vaikutusmahdollisuudet päätöksentekoon olisi lautakunta- ja hallituspaikan kautta. Resurssien tarve kaupungilla vähenisi. Toiminnan pyörittäminen ja kehittäminen olisi selkeää, koska kaikki vastuut toiminnan järjestämisestä kuuluisivat yhdelle taholle. Investoinnit siirtyvät jäteyhtiön vastuulle. Kuntalaisten palvelutaso todennäköisesti parantuisi. Kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta siirryttäisiin kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Jätehuollon järjestämiseen liittyvä materiaali löytyy lautakunnan jäsenille jaetusta OneDrive -kansioista.

Esittelijä

Tekninen johtaja Vimpari Jarkko

Päätösesitys

Päätösesitys annetaan kokouksessa.

Päätös

Asian esittelyssä käytiin läpi Raahen kaupungin vaihtoehdot jätehuollon järjestämiseksi. Keskustelun aikana Marita Tuhkala esitti, että asia jätetään pöydälle. Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi kannattamattomana.

Keskustelun kuluessa Jarkko Vimpari teki päätösesityksen, että rakennetun ympäristön lautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Raahen kaupunki aloittaa neuvottelut täysjäseneksi liittymisestä Vestian kanssa. Tällöin kaikki jätehuollon tehtävät siirrettäisiin Vestialle ja jätehuoltoviranomaisen tehtävät yhteiselle jokilaakson jätelautakunnalle.

Perustelut:

Jätehuoltoyhtiöön liittyminen täysjäseneksi varmistaa asiantuntevan henkilöresurssin jätehuollon järjestämiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Usean kunnan yhteinen jäteyhtiö tarkoittaa suurempaa jätevolyyymia, mikä mahdollistaa tehokkaamman toiminnan ja tarjoaa kuntalaisille edullisemman jätehuollon.

Täysjäsenyydessä kuntalaisten palvelut paranevat mm. etävalvotuilla lajittelupihilla ja Rinki Oy:n keräysverkostoa tukevilla pakkausjätteen lajittelupisteillä. Lisäksi kuntalaisilla on selkeämpää asioida vain yhden toimijan kanssa verrattuna nykyiseen toimintamalliin, jossa eri asioita hoitavat eri tahot.

Päätöksestä on tehty yritysvaikutusten arviointi.

Marita Tuhkala teki vastaesityksen, että jatketaan jätehuollon järjestämistä omana toimintana, mutta kilpailutetaan yhteistyökumppani. Esitystä ei kannatettu, joten se raukesi kannattamattomana.

Rakennetun ympäristön lautakunta hyväksyi teknisen johtajan päätösesityksen. Marita Tuhkala esitti eriävän mielipiteen, joka liitettiin kirjallisena pöytäkirjaan.

Kaupunginhallitus 19.05.2025 § 170

Valmistelija Ympäristöinsinööri Aino Alatalo

Esittelijä Kaupunginjohtaja Mikkola-Riekkinen Leena

Päätösesitys Esitetään kaupunginvaltuustolle:

Raahen kaupunki aloittaa neuvottelut täysjäseneksi liittymisestä Vestian

kanssa. Tällöin kaikki jätehuollon tehtävät siirrettäisiin Vestialle ja jätehuoltoviranomaisen tehtävät yhteiselle jokilaakson jätelautakunnalle.

Perustelut:

Jätehuoltoyhtiöön liittyminen täysjäseneksi varmistaa asiantuntevan henkilöresurssin jätehuollon järjestämiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Usean kunnan yhteinen jäteyhtiö tarkoittaa suurempaa jätevolyyymia, mikä mahdollistaa tehokkaamman toiminnan ja tarjoaa kuntalaisille edullisemman jätehuollon.

Täysjäsenyydessä kuntalaisten palvelut paranevat mm. etävalvotuilla lajittelupihilla ja Rinki Oy:n keräysverkostoa tukevilla pakkausjätteen lajittelupisteillä. Lisäksi kuntalaisilla on selkeämpää asioida vain yhden toimijan kanssa verrattuna nykyiseen toimintamalliin, jossa eri asioita hoitavat eri tahot.

Päätöksestä on tehty yritysvaikutusten arviointi.

Päätös

Keskustelun kuluessa Jari Seppänen teki seuraavanlaisen pohjaesityksestä poikkeavan esityksen: "Kaupunginhallitus päättää:

1. Palauttaa asian rakennetun ympäristön lautakunnalle uudelleen valmisteltavaksi.
2. Edellyttää, että lautakunta tuo valmisteluun vertailtavaksi kaupungin oman konserniyhtiövaihtoehdon, joka arvioidaan suhteessa Vestia Oy:n jäsenyyteen.
3. Varmistaa, että valmistelussa otetaan huomioon:
 - o "Raahen Energia Oy ja Vesi Oy ovat esimerkkejä siitä, miten kaupunki voi omistaa ja hallinnoida kriittistä infrastruktuuria tehokkaasti, samalla hyödyntäen toiminnan tuotot kaupungin hyväksi
 - o Paikallisen päätäntävällän säilyminen ja omistajaohjauksen mahdollistaminen
 - o Kustannusvaikutukset kotitalouksille ja yrityksille
 - o Mahdollisuus kilpailuttaa jätteenkuljetuspalveluita yksityistalouksille ja yrityksille
 - o Nykyisen jäteaseman ja muun infran hyödyntäminen
 - o Mahdollisuus rakentaa biokaasulaitos, joka tuottaa lämpöä Raahen Energian kaukolämpöverkkoon
 - o Mahdollisuus sopimuksiin paikallisten jätekeräysyrittäjien kanssa, jotka voivat tarjota palveluita suoraan asiakkaille

Perustelut:

- Esitetystä Vestia-jäsenyydestä puuttuu vaihtoehtoinen omavarainen ratkaisu.
- Vestia-malli muodostaa alueellisen monopolin, jossa asiakas on maksaja ilman todellista

vaikuttamismahdollisuutta.

- Raahessa on jo valmiiksi jäteasema ja lajitteluinfra, joiden päälle voidaan rakentaa kannattavaa liiketoimintaa.

- Paikallisen konserniyhtiön kautta voidaan säilyttää päätösvalta, hyödyntää paikallista osaamista ja ohjata toiminnan taloudelliset hyödyt kaupungin hyväksi.

- Biokaasulaitos voi osana kokonaisuutta parantaa energiaomavaraisuutta ja tukea ilmastotavoitteita.

- Joustava toimintamalli mahdollistaa sopimukset paikallisten yrittäjien kanssa sekä alueellisen laajentumisen.

- Hankintalain muutos tukee vahvasti oman kunnallisen yhtiön perustamista. Se tarjoaa mahdollisuuden hoitaa jätehuolto ilman kilpailutusta, säilyttää ohjausvalta kaupungilla ja hyödyntää paikallista resurssia nopeasti ja tehokkaasti.

Yhteenveto:

Jätehuollon ratkaisuilla on pitkäaikaisia vaikutuksia kaupungin talouteen, ympäristöön ja asukkaiden palveluihin. Päätöksenteossa tulee tarkastella kaikkia vaihtoehtoja huolellisesti ja avoimesti.

Kaupungin oman konserniyhtiön perustaminen voi tuoda merkittävää lisäarvoa, joka puuttuu nykyisestä esityksestä. Siksi asian palauttaminen uuteen valmisteluun on sekä perusteltua että vastuullista hallintoa."

Anu Mattila ja Kirsi Ylisirniö kannattivat Jari Seppäsen esitystä.

Keskustelun kuluessa Sari Pekkala teki seuraavanlaisen pohjaesityksestä poikkeavan esityksen: "Raahen kaupunki aloittaa neuvottelut täysjäseneksi liittymisestä Vestian kanssa. Tällöin kaikki jätehuollon tehtävät siirrettäisiin Vestialle ja jätehuoltoviranomaisen tehtävät yhteiselle jokilaakson jätelautakunnalle.

Perustelut:

Jätehuolto-yhtiöön liittyminen täysjäseneksi varmistaa asiantuntevan henkilöresurssin jätehuollon järjestämiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Usean kunnan yhteinen jäteyhtiö tarkoittaa suurempaa jätevolyyymia, mikä mahdollistaa tehokkaamman toiminnan ja tarjoaa kuntalaisille edullisemmän jätehuollon.

Täysjäsenyydessä kuntalaisten palvelut paranevat mm. etävalvotuilla lajittelupihilla ja Rinki Oy:n keräysverkostoa tukevilla pakkausjätteen lajittelupisteillä. Lisäksi kuntalaisilla on selkeämpää asioida vain yhden toimijan kanssa verrattuna nykyiseen toimintamalliin, jossa eri asioita hoitavat eri tahot.

Päätöksestä on tehty yritysvaikutusten arviointi.

Hyväksytään päätösesitys lisäyksellä: samanaikaisesti neuvottelujen kanssa päivitetään jo olemassa oleva laskelma jätehuollon järjestämisestä omana toimintana, käsittäen myös vaikutukset Raahen kaupungin tulovirtaan." Pekka Poukkula kannatti Sari Pekkalan esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaksi kaupunginjohtajan esityksestä poikkeavaa kannatettua muutosesitystä, joten kaupunginhallituksen tulee äänestää asiassa. Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kannatettu esitys asian palauttamisesta valmisteluun, joten kaupunginhallituksen tulee äänestää asiassa. Äänestysmenettelyksi puheenjohtaja esitti sähköistä äänestystä siten, että ne, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Jari Seppäsen esitystä asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi, äänestävät EI. Äänestysmenettely hyväksyttiin.

Annetussa äänestyksessä asian käsittelyn jatkaminen sai 6 JAA-ääntä (Salmela Marko, Kinnunen Esa, Pekkala Sari, Orava Anne-Mari, Lumijärvi Liisa, Poukkula Pekka) ja Jari Seppäsen esitystä asian palauttaminen uudelleen valmisteltavaksi sai 4 EI-ääntä (Mattila Anu, Seppänen Jari, Ylisirniö Kirsi, Ollanketo Tarja), poissa 1 (Nikula Matti). Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallitus on äänin 6 - 4, 1 poissa, hyväksynyt asian käsittelyn jatkamisen.

Puheenjohtaja totesi, että seuraavaksi äänestyksessä asetetaan vastakkain kaupunginjohtajan pohjaesitys ja Sari Pekkalan kannatettu muutosesitys. Äänestysmenettelyksi puheenjohtaja esitti nimenhuutoäänestystä siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Sari Pekkalan esitystä, äänestävät EI. Äänestysmenettely hyväksyttiin.

Annetussa äänestyksessä kaupunginjohtajan esitys sai 0 JAA-ääntä ja Sari Pekkalan esitys sai 10 EI-ääntä (Mattila Anu, Pekkala Sari, Lumijärvi Liisa, Ollanketo Tarja, Orava Anne-Mari, Poukkula Pekka, Salmela Marko, Seppänen Jari, Ylisirniö Kirsi, Kinnunen Esa), 1 poissa (Nikula Matti). Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallitus on äänin 0 - 10, 1 poissa, hyväksynyt Sari Pekkalan kannatetun muutosesityksen asiassa.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tekninen johtaja Jarkko Vimpari ja kuntatekniikan päällikkö Mikael Yritys esittelivät asiaa kokouksessa, ja poistuivat kokouksesta asian esittelyn jälkeen klo 19.09.

Päätösesitys

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle:

Raahen kaupunki aloittaa neuvottelut täysjäseneksi liittymisestä Vestian kanssa. Tällöin kaikki jätehuollon tehtävät siirrettäisiin Vestialle ja jätehuoltoviranomaisen tehtävät yhteiselle jokilaakson jätelautakunnalle.

Perustelut:

Jätehuoltoyhtiöön liittyminen täysjäseneksi varmistaa asiantuntevan henkilöresurssin jätehuollon järjestämiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Usean kunnan yhteinen jäteyhtiö tarkoittaa suurempaa jätevolyyymia, mikä mahdollistaa tehokkaamman toiminnan ja tarjoaa kuntalaisille edullisemman jätehuollon.

Täysjäsenyydessä kuntalaisten palvelut paranevat mm. etävalvotuilla lajittelupihilla ja Rinki Oy:n keräysverkostoa tukevilla pakkausjätteen lajittelupisteillä. Lisäksi kuntalaisilla on selkeämpää asioida vain yhden toimijan kanssa verrattuna nykyiseen toimintamalliin, jossa eri asioita hoitavat eri tahot.

Päätöksestä on tehty yritysvaikutusten arviointi.

Samanaikaisesti neuvottelujen kanssa päivitetään jo olemassa oleva laskelma jätehuollon järjestämisestä omana toimintana, käsittäen myös vaikutukset Raahen kaupungin tulovirtaan.

Päätös

Keskustelun kuluessa Raahen Perussuomalaiset valtuustoryhmä teki seuraavanlaisen päätösesityksestä poikkeavan esityksen: Raahen Perussuomalaisen valtuustoryhmä ei hyväksy päätöstä siirtää kaupungin jätehuollon järjestämisvastuuta Vestia Oy:lle ja viranomaistehtäviä Jokilaaksojen jätelautakunnalle vaan esittää, että neuvotteluja jätehuollon järjestämisvastuusta Vestia Oy:n kanssa ei aloiteta ennen kuin asia on asianmukaisesti edellä mainitut seikat huomioiden valmisteltu.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty esitys asian palauttamisesta valmisteluun, joten kaupunginvaltuuston tulee äänestää asiassa. Äänestysmenettelyksi puheenjohtaja esitti nimenhuutoäänestystä siten, että ne, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Raahen Perussuomalaisen valtuustoryhmän esitystä asian palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi, äänestävät EI. Äänestysmenettely hyväksyttiin.

Annetussa äänestyksessä esitys asian käsittelyn jatkamisesta sai 29 JAA ääntä (Ahokas-Tuohinto Pirkko, Aulakoski Antero, Eteläaho Jani, Haapajoki

Tita, Heinonen Risto, Heiskanen Heidi, Hummastenniemi Matti, Hänninen Katja, Jaakola Elina, Karppinen Aimo, Kinnunen Esa, Laurila Kari, Lumijärvi Liisa, Maliniemi Arja, Mattila Hanna-Leena, Mutka-Leinonen Kristiina, Nikula Matti, Ojala Niilo, Ollanketo Tarja, Parkkila Pasi, Pekkala Sari, Poukkula Pekka, Pulkkanen Nina, Salmela Marko, Sorvari Seppo, Törmi Paavo, Valtanen Pirkko, Ylikulju Elsi, Linna Tapio) Raahen Perussuomalaiset valtuustoryhmän esitys asian palauttamisesta uudelleen valmisteluun sai 14 EI ääntä (Anttila Marko, Hanhikorpi Tiina, Honkala Matti, Kallela Jaakko, Lehmusketo Viljo, Mattila Anu, Mattila Timo, Nurro Sari, Pääkkö Meeri, Saarenpää Eetu, Seppänen Jari, Törmäkangas Jonne, Ylisirniö Esa, Ylisirniö Kirsi).

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallitus on äänin 29 -14, hyväksynyt asian käsittelyn jatkamisen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi esityksen kaupunginhallituksen pohjaesityksen mukaisesti.

Raahen Perussuomalaiset valtuustoryhmä ilmoitti jättävänsä asiaan eriävän mielipiteen, joka liitettiin kirjallisena pöytäkirjaan.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Raahen Perussuomalaiset valtuustoryhmän ryhmäpuheenvuoron asiassa käytti Jari Seppänen. Puheenvuoro liitettiin kirjallisena pöytäkirjaan.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Raahen Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäpuheenvuoron asiassa käytti Jani Eteläaho. Puheenvuoro liitettiin kirjallisena pöytäkirjaan.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Raahen Vihreiden valtuustoryhmän ryhmäpuheenvuoron asiassa käytti Seppo Sorvari. Puheenvuoro liitettiin kirjallisena pöytäkirjaan.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Hanna-Leena Mattila poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 20.11.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kuntatekniikan päällikkö Mikael Yritys ja ympäristöinsinööri Aino Alatalo esittelivät asiaa kokouksessa, ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 20.19.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kokous keskeytettiin teknisen tauon ajaksi klo 20.22 - 20.32.